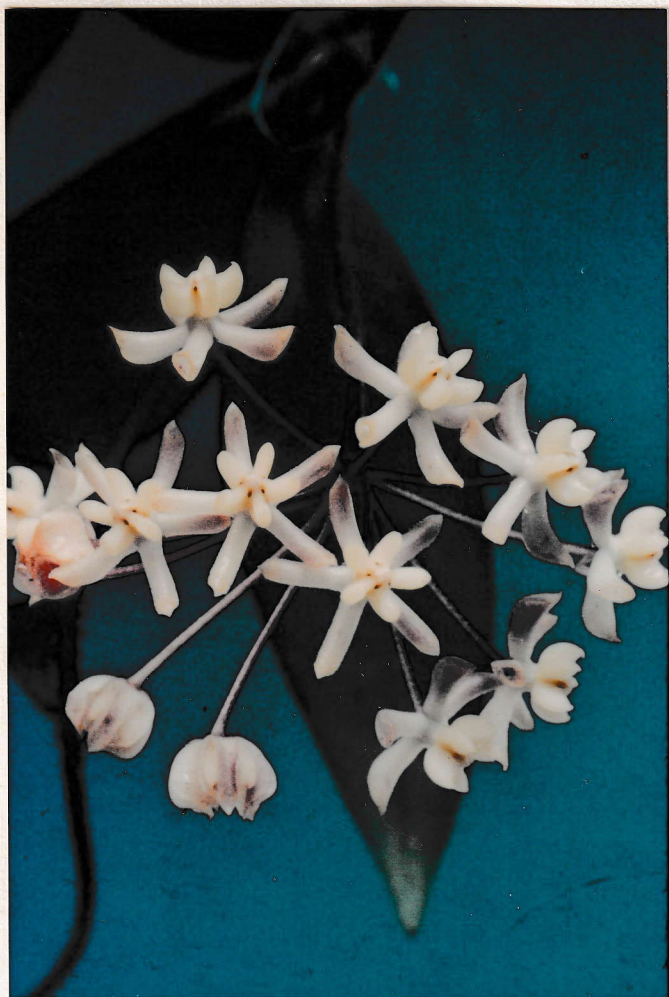

HOYA

NIEUWSBRIEF

NO. 2

De Hoya-nieuwsbrief is een tijdschrift voor geïnteresseerden in de plantenfamilie der Asclepiadaceae, in het bijzonder in de geslachten Hoya, Ceropogia en Dischidia.
De nieuwsbrief verschijnt 4 x per jaar.
Overnemen van artikelen en afbeeldingen is toegestaan mits duidelijke vermelding van de bron.
De Hoya-nieuwsbrief is een uitgave van het IPPS.
Abonnementsprijs f 15,- per jaar , losse nummers f 5,-

hoya nieuwsbrief no. 2 : augustus 1984

in dit nummer;

Wat vooraf	pag. 2
Hoya uncinata	3
Conchophyllums	5
Hoya macgillivrayi	9
Andere epifyten	13
Flora van India	15
Hoya multiflora	20
Auteursnamen	23
Opgeprikt	25

foto's : Ruurd van Donkelaar.

Institute for Protection and Propagation of Succulent plants.
Laantje 1, 4251 EL Werkendam
postbus 15,4250 DA Werkendam
tel. 01835-1430, giro 1509830 tnv van Donkelaar , Werkendam

Voor u ligt nu het tweede nummer van onze HOYA-nieuwsbrief. Het eerste nummer heeft vele positieve reactie opgeleverd. Zo veel zelfs dat we de oplage hebben moeten verdubbelen tot 100 stuks per nummer. De belangstelling voor onze favoriete plantengroep is sterk stijgende. Dat is voor ons een aanmoediging maar het brengt ook verplichtingen met zich mee. Er zijn blijkbaar steeds meer liefhebbers die graag meer willen weten over deze groep planten. Men rekent erop dat wij steeds weer nieuwe dingen te vertellen hebben. Gelukkig is dat geen probleem, er is nog zoveel onbekend en we hebben nog zoveel uit te zoeken, dat gebrek aan copij de eerste jaren niet zal voorkomen.

In dit nummer worden enkele bijzondere Hoya's aan u voorgesteld, te weten Hoya macgillivrayi en Hoya uncinata. Via een artikel over Hoya multiflora gaan we niet alleen in op deze plantesoort maar ook op de problematiek omtrent verwantschappen en benaming. Een eigenzinnige groep epifytische Hoya's en Dischidia's komt aan bod onder de kop Conchophyllums. Een aparte epifytische cactus laat zien dat er ook interessante boombewoners in andere werelddelen voorkomen. En een klimatologische reis door India vormt het eerste deel van een serie artikelen over de flora van dit grote land.

Genoeg te lezen dus. Hopelijk hebt u even tijd hiervoor want de levende planten in de kas nemen nu ook veel tijd in beslag. De groei is door het warme weer prima op gang gekomen. Ook de bloei begint nu goed. Onze grote Hoya imperialis staat klaar om zijn bloemen te ontfouwen en ook diverse nieuwe soorten hebben voor het eerst gebloeid. Bij 'Opgeprikt' vindt u enkele van deze nieuwe soorten aangeboden.

Tenslotte willen wij u, Hoya-liefhebbers, uitnodigen voor een bezoek aan onze kwekerij. Wij zouden het leuk vinden om op een dag diverse liefhebbers bij elkaar te krijgen. De dag die wij hiervoor gereserveerd hebben is ZATERDAG 20 OKTOBER. Deze dag is de laatste zaterdag van de herfstvakantie, goed te combineren misschien met een uitje. Deze OPEN DAG zal helemaal op Hoya's gericht zijn. De collectie is te bezichtigen, er staat hopelijk wat in bloei. Verder is er een foto tentoonstellinkje. Ervaringen kunnen uitgewisseld worden en u kunt voordelig nieuwe plantjes en benodigheden aanschaffen. Wij hebben deze dag speciale aanbiedingen en kortingen voor onze lezers. Wij hopen dat er velen deze dag zullen aangrijpen voor een bezoek aan Werkendam.

Heibrecht en Ruurd van Donkelaar

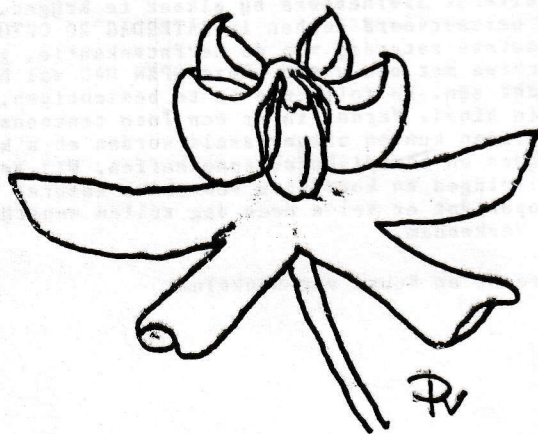
HOYA UNCINATA

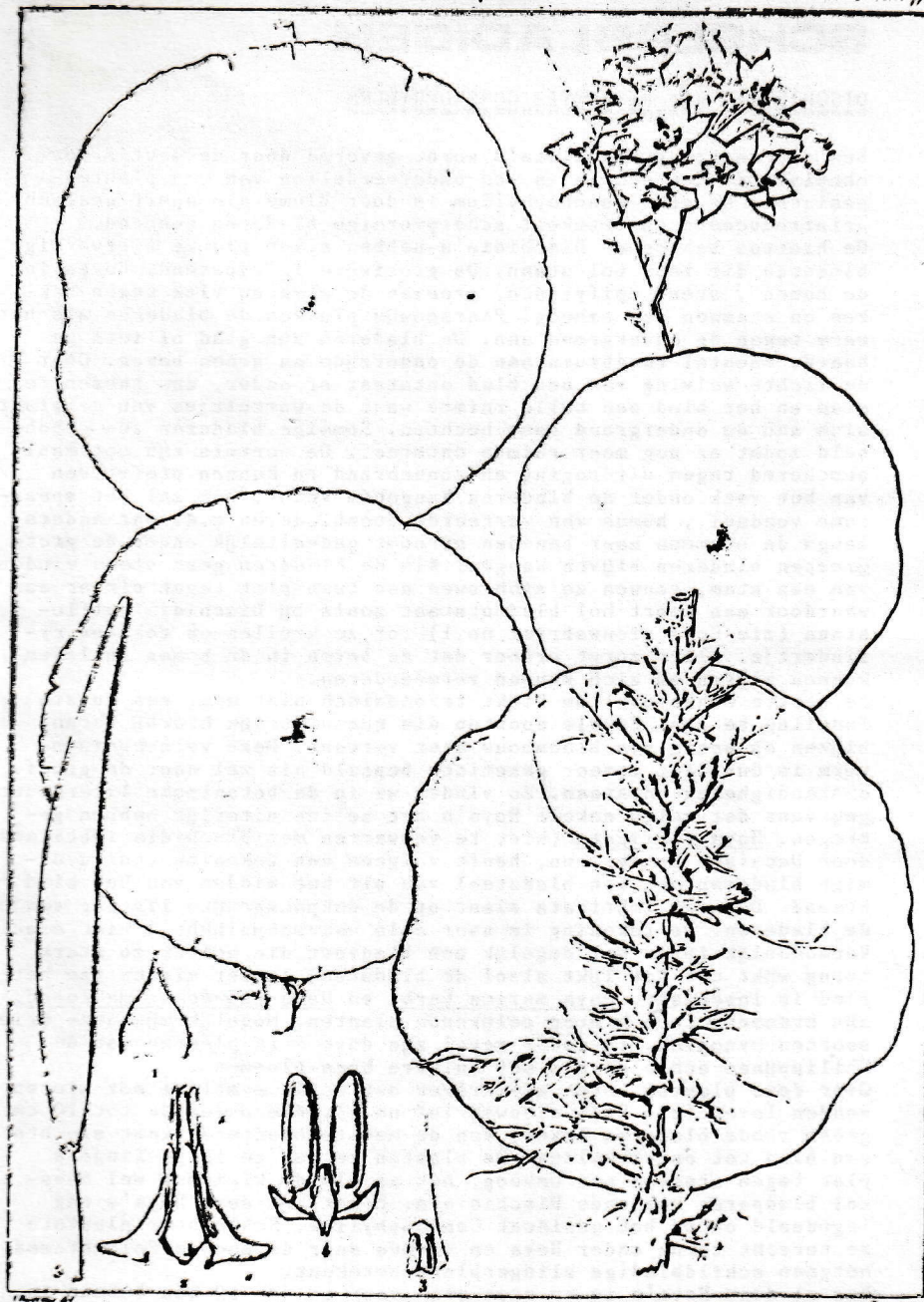
HOYA UNCINATA Tejssm. & Binn.

De voorpagina van dit nummer wordt opgesierd door een bijzondere Hoya. Deze plant met het collectienummer IPPS 164 draagt de naam Hoya uncinata.

De naam is gegeven in 1863 door Johannes Elias Teijsmann en Simon Binnendijk, nederlandse botanici werkend in de botanische tuin Buitenzorg te Bogor, Java. De plant werd ontdekt op de berg Panjar op West-Java in bossen beneden de 800 meter. Vanwege de typische haakjes aan de buitenste coronalobben werd hij uncinata gedoopt.

De bloemdoorsnede is iets meer dan 1 cm. De corollaslippen zijn smal omgekeerd goetvormig en recht afstaand. De kleur is cremewit met iets roze. De corona is sterk verhoogd. De coronaslippen zijn bootvormig met aan de stompe top dat typische haakje. Ze zijn wit met iets geel gekleurd. De stengel is glad evenals de breedlangwerpige bladeren. Deze zijn grijsgroen van kleur met hier en daar enkele zilverwitte vlekken. De bladeren zijn vrij dun en lederenachtig van structuur. De nerven zijn niet duidelijk zichtbaar. Nog een bijzonderheid: Hoya uncinata is een van de weinige soorten naast H. carnosa en diens verwanten die geen wit melksap bevatten. Hoya uncinata is een makkelijke groeier die niet veel eisen stelt. Klimmend rond een boogje of rekje of langs een mosstok, op een lichte plaats zal hij spoedig tot een flinke plant uitgroeien. Ongeveer twee jaar na het stekken zullen in de zomermaanden de eerste losse bloeischermen verschijnen. Deze kunnen jaren lang hun bloemetjes voortbrengen. Aan deze Hoya met zijn afwijkende vorm en bloei zult u zeker veel plezier beleven.

HOYA imbricata Bur. zie pag. 5

SCHELPLADIGEN

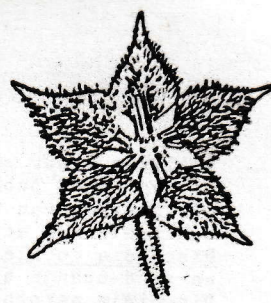
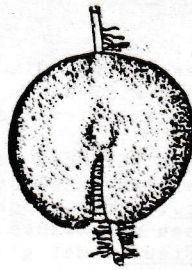
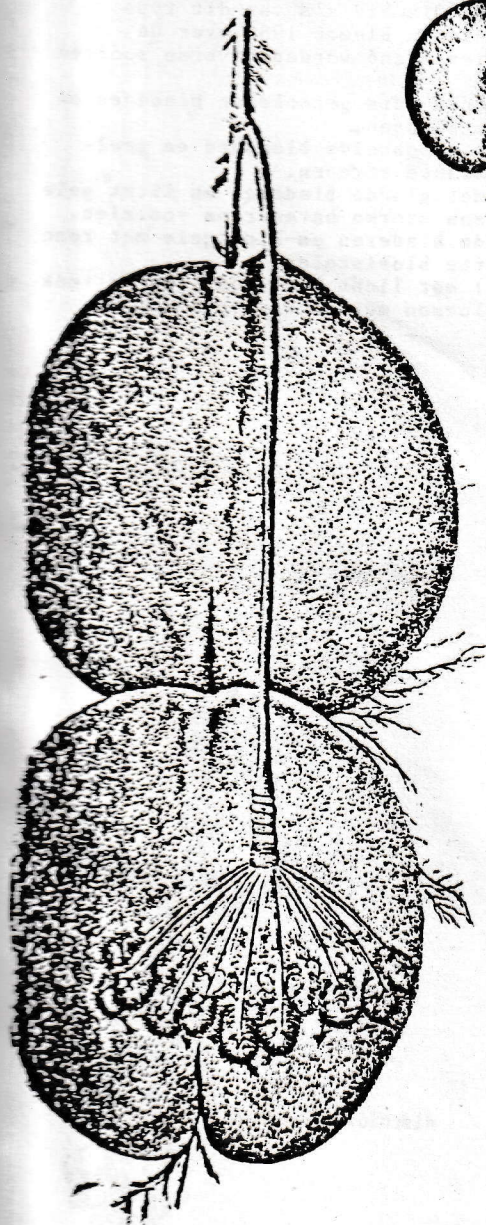
DISCHIDIA'S uit de SECTIE CONCHOPHYLLUM

Een aparte groep Dischidia's wordt gevormd door de sectie Conchophyllum. Een sectie is een onderverdeling van een plantengeslacht. De naam Conchophyllum is door Blume als apart geslacht geïntroduceerd en betekent schelpvormige bladeren hebbend. De hiertoe behorende Dischidia's hebben allen platte niervormige bladeren die iets bol staan. De groeiwijze is typerend. Boven in de bomen, sterk epifytisch, groeien de planten vlak tegen takken en stammen aan omhoog. Paarsgewijs plakken de bladeren als het ware tegen de ondergrond aan. De bladeren zijn glad of iets behaard, meestal roodbruin aan de onderzijde en groen boven. Door de lichte welving van het blad ontstaat er onder, dus tussen de stam en het blad een holle ruimte waar de worteltjes van de plant zich aan de ondergrond vast hechten. Sommige bladeren zijn gebobeld zodat er nog meer ruimte ontstaat. De wortels zijn optimaal beschermd tegen uitdroging en zonnebrand en kunnen profiteren van het vaak onder de bladeren hangende vocht. Ook zal het spaarzame voedsel, humus van verteerde boombladeren e.d. wat anders langs de stammen naar beneden stroomt gedeeltelijk onder de grote groepen bladeren blijven hangen. Als de bladeren geen steun vinden van een stam, vouwen ze zich twee aan twee plat tegen elkaar aan waardoor een soort hol blad ontstaat zoals bij Dischidia rafflesiana (zie Hoya nieuwsbrief no.1), of ze krullen op tot een cilindertje. Alles zorgt ervoor dat ze boven in de bomen in leven kunnen blijven en zich kunnen vermeerderen.

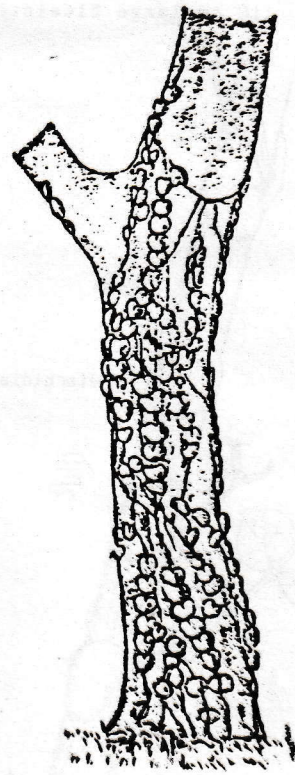
De sectie Conchophyllum blijkt taxonomisch niet meer een juiste indeling te zijn. Enkele soorten die qua uiterlijk hierbij horen blijken op basis van bloembouw niet verwant. Deze verschijningsvorm is dus niet zozeer genetisch bepaald als wel door de groeiomstandigheden ontstaan. Zo vinden we in de botanische literatuur gegevens dat zelfs enkele Hoya's het zelfde uiterlijk hebben gekregen. Hoya imbricata (niet te verwarren met Dischidia imbricata) door Decaisne beschreven, heeft volgens een tekening schildvormige bladeren met een bladsteel van uit het midden van het blad komend. De naam imbricata slaat op de dakpansgewijze ligging van de bladeren. De tekening is naar alle waarschijnlijkheid niet exact. Vermoedelijk is er wel degelijk een bladvoet die echter zo sterk terug wijkt dat het lijkt alsof de bladsteel in het midden van het blad is ingeplant. Hoya maxima Warb. en Hoya pseudomaxima Koord. zijn eveneens twee hierop gelijkende planten. Mogelijk zijn deze drie soorten synoniem. In ieder geval zijn deze drie planten van de Philippijnen echte Hoya's met zuivere hoyabloemen.

Over deze planten wordt geschreven dat ze in symbiose met mieren zouden leven (zie Hoya nieuwsbrief no.1), die onder de tot 10 cm grote ronde bladeren leven. Van de meeste bladparen komt slechts een blad tot ontwikkeling. De planten vormen zo langeslingers plat tegen stammen aan omhoog, net zo als de kleinere wel meestal bladparen hebbende Dischidia's. Eerst zijn deze Hoya's nog ingedeeld onder het geslacht Conchophyllum. Schlechter plaatste ze terecht terug onder Hoya en vormde daar de sectie Peltostemma hetgeen schildbladige slingerplant betekent.

Van al deze Hoya's is er niet een, voor zo ver bij ons bekend is, in cultuur. We hopen er ooit materiaal van te ontvangen. Ze zijn het beslist waard om gekweekt te worden.

TAFEL IV. HOYA PSEUDOMAXIMA BOONE.

Hoya maxima (Karsten) Kdu.

Bull. Jard. Bot. Buitenzorg, Serie III, Vol. II.
 Koorders. Suppl. Flora-Overzicht N. O. Celebes.

Wel in cultuur zijn diverse soorten *Dischidia*'s van dit type.
 In een goede publicatie van R.Rintz in *Blumea* 1980 over de
Dischidia's van het Maleisch schiereiland worden diverse soorten
 beschreven en afgebeeld.

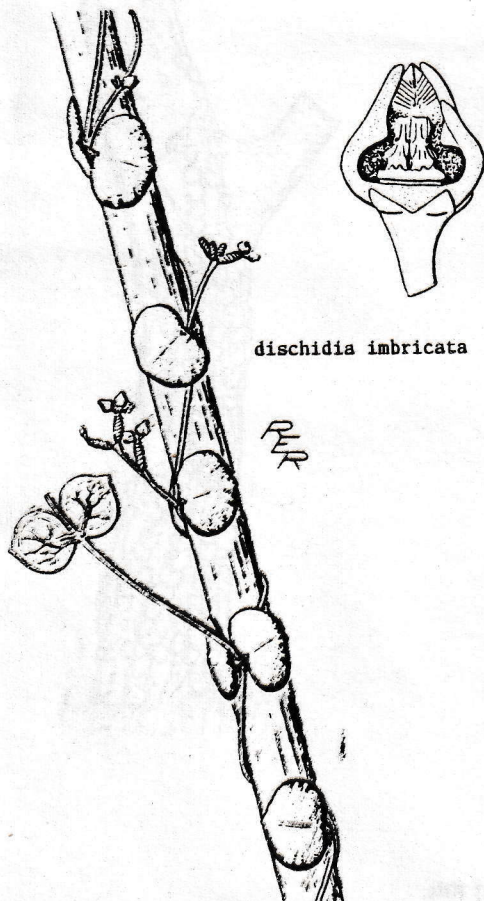
Dischidia cochleata Bl.: met compacte iets gebobbelde blaadjes en
 en rood-oranje bloemen met blauwe slippen.

Dischidia astephana Scott.: sterk gebobbelde blaadjes en geel-
 oranje tot dieprode bloemen met blauwe strepen.

Dischidia imbricata (Bl.) Steud.: met gladde bladeren en licht gele
 bloemen. De bloemopening is van een sterke harenkrans voorzien.

Dischidia albiflora Griff.: Gladde bladeren en lichtgele met roze
 bloemen, zonder harenkrans op korte bloeistelen.

Dischidia longepedunculata Ridl.: met licht behaarde, later vaak
 kaal wordende bladeren en gele bloemen met roze slippen op tot
 10 cm lange bloeistelen.

dischidia imbricata

dischidia astephana

tekeningen: R.Rintz uit *Blumea* 26,
 The Peninsular Malayan species of *Dischidia*

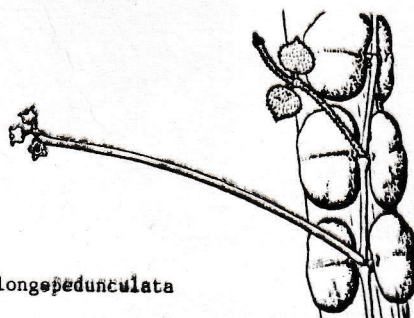
Van de diverse planten die wij in cultuur hebben past slechts een enkel exemplaar in deze reeks soorten. De plant die wij onder de naam Dischidia purpurea (IPPS 34) hebben zou de echte D. imbricata van Rintz kunnen zijn. Deze plant voldoet vrijwel geheel aan de beschrijving en de tekening in zijn publicatie. De naam D. purpurea hebben we nog niet kunnen controleren maar waarschijnlijk is dat een geheel andere plant. Ook de plant in omloop onder de naam Dischidia collyris (IPPS 25) lijkt hiermee identiek te zijn. De naam collyris is volgens Rintz synoniem met D. albiflora en dat is zeker niet deze plant.

Onze zogenaamde Dischidia imbricata (IPPS 27) past in het geheel niet bij een van deze beschrijvingen van Rintz. Zeker is dat de naam van deze plant anders moet luiden. De plant heeft kleine roze bloemetjes die in grote getalen op in tweeën of drieën gedeelde bloeihoofden aan lange bloeistelen verschijnen. De bloeistelen lijken op die van D. longepedunculata. De bloempjes zijn echter veel kleiner en gaan zelden open zoals bij dit soort. Ook is de bouw geheel anders. Wat de juiste naam zou moeten zijn weten we nog niet.

Wij heeft Rintz alleen diverse soorten van het Maleisisch Schiereiland beschreven maar deze groep heeft in een veel groter gebied vertegenwoordigers. In het gehele Hoya en Dischidia-verspreidingsgebied kunnen we ze aantreffen. Geschat zijn er totaal 10 tot 15 van deze Conchophyllums. Literatuuronderzoek moet dat verder uitwijzen.

De cultuur is vrij eenvoudig. Zoals alle Dischidia's kweken we ze op een lichte plaats op stammetjes varenwortel. In vrij korte tijd zal een stekje, eenmaal aangeslagen een stammetje fraai begroeien. Vochtige warme lucht is een noodzaak. Ook een kurken achterwand van een tropisch terrarium leent zich goed voor deze soorten. Water en bemesting verlangen ze zoals alle andere soorten Dischidia's.

De Conchophyllums en andere schelpbladigen vormen voor de botanisch geïnteresseerde Hoya-liefhebber een bijzondere groep. Ongetwijfelt zullen we in de komende jaren nog diverse van deze eigenzinnige epifyten tegenkomen en in Nederland nieuw in de cultuur introduceren. Zo veroveren ze een bescheiden plaatsje in onze kassen, vensterbanken en terraria. Een zelfde aparte plaats die ze in de natuur hebben ingenomen.

dischidia longepedunculata

'BIG MAC'

HOYA MACGILLIVRAYI F.M.Bailey

Als er een Hoya is die onze bewondering voor dit plantengeslacht nog groter maakt dan is het wel *Hoya macgillivrayi*. Wat is het eigenlijk voor een plant, deze vanwege de moeilijke lange naam 'Big Mac' gedoopte schoonheid.

Herkomst:

Hoya macgillivrayi is in maart 1914 door Frederick Mason Bailey, een in Engeland geboren australische botanicus, beschreven als nieuw soort in het 'Queensland Agricultural Journal'. De plant was op twee plaatsen ontdekt in het woeste weidegebied op de heuvels aan de Princess Charlotte Bay op het schiereiland Cape York te Queensland, Australië. Cape York is het noordelijkste deel van Australië, een punt die eigenlijk de verbinding vormt tussen dit werelddeel en het eiland Nieuw-Guinea. Geen wonder dus dat de flora van Cape York duidelijke verwantschappen vertoont met die van Nieuw-Guinea.

Bailey trof bij zijn onderzoek in dit gebied de plant aan en noemde hem naar Dr. William Macgillivray, een Engelse natuurwetenschapper.

Kenmerken:

Zoals al vermeld heeft de plant lange dunne onbehaarde stengels met lange internodien, de stengelstukken tussen twee bladparen. De grote 10-20 cm lange, 3-7 cm brede bladeren zijn geheel glad en licht tot donkergroen van kleur. De jonge bladeren kleuren vaak donker purperrood. De bladeren zijn dik, vlezig, iets succulent en leerachtig. De rand is soms gegolfd. De bladvoet is hartvormig; de bladtop is spits. Behalve de dikke hoofdnerf is een fijn netwerk van kleine nerven te zien.

Aan de lange dunne peduncel (bloeisteel) komen in een tros drie tot tien bloemen, soms zelfs meer. De bloemen zelf hangen aan een lange pedicel (bloemsteel) van $\pm$ 8 cm. Zodra de grote roodbruine knoppen zich openen, toont de plant zijn volle schoonheid. De schotelvormige corolla is 8 cm in diameter, de vijf corollaslippen zijn 1,5-2 cm breed aan de voet en lopen op een punt uit. De randen zijn iets omgekruld. De corona ligt bijna geheel op de corolla (zie bloembouw Hoya Nieuwsbrief no.1). Ze bestaat uit vijf donkerrode smalle slippendie in het midden van de bloem met elkaar vergroeid zijn tot een dikke sterk uit de bloem oprijzende punt. Hierin bevinden zich de vergroeide helmraden met de pollinia.

Het meest opmerkelijke is de bloemkleur. De bloemkleur wordt omschreven als donker lakrood op de corollaslippen en iets lichter in het midden van de bloem onder de weer donkere corona. Het hart van de corona is licht tot bijna wit.

Toen voor het eerst een van onze macgillivrayi's in bloei kwam waren wij ook zeer verwonderd dat toen de knoppen sprongen de bloemkleur lichtroze met creme-wit was met bruine coronaslippen. Het was weliswaar een schitterend gezicht (zie eerste kleurenfoto), maar het was niet de kleur die we verwacht hadden. Nadat de plant was uitgebloeid plaatsten we hem omdat we wat aan het schuiven waren op een iets minder zonnige plek. Binnen zes weken verschenen er aan dezelfde bloeisteel weer nieuwe knoppen. Deze werden donkerder dan de keer ervoor en ja hoor, toen deze open kwamen was de bloemkleur wel donkerrood (foto 2).

Dit verschijnsel dat de bloemkleuren aan dezelfde plant, zelfs aan dezelfde bloeisteel verschillen, hebben we naderhand vaker bij andere Hoya's ook waargenomen. Zo varieert de bloemkleur van Hoya micrantha (IPPS 14) van donkerrood tot creme-oranje, Hoya kerrii van cremegeel tot groen en Hoya serpens van groen tot roze. Bij sommige Hoya soorten treedt tijdens de bloei kleurwisseling op zoals bij Hoya globulosa waarbij de bloemen wit open komen en verbloeien tot groengeel.

Dit alles toont dan meteen aan dat de bloemkleur bij Hoya's geen vast kenmerk is op grond waarvan determinatie en soort onderscheiding kan plaatsvinden. De bloemkleur is dus sterk afhankelijk van de standplaats, licht en klimaat.

In collecties zijn enkele planten van Hoya macgillivrayi aanwezig. De soort is vrij variabel vandaar dat de planten in de cultuur vaak grote verschillen vertonen. Zo is onder de naam H. macgillivrayi 'Superba' of 'Big-Big Mac' een grotere vorm in omloop met bredere bladeren en grotere, plattere bloemen die meestal iets valser van kleur zijn. Ook wat kleinere vormen zijn in cultuur.

In de regenwouden en bergbossen van Cape York groeien veel Hoya's en Dischidia's zoals Hoya keysii en Dischidia nummularia en D. ovata. In de vochtige bossen vinden we op open plaatsen, langs rivieren en krekken in de bomen slingerend onze H. macgillivrayi. Kruipend en windend over en om stammen en takken wortelt hij langs de gehele stengel waar contact met de ondergrond wordt gemaakt. Een zo ontstaan groot worteloppervlak geeft de beste mogelijkheden om vocht en voedsel snel op te nemen zodra dat beschikbaar komt. Met lange kale uitlopers zoekt de stengel naar nieuwe steunpunten. Zodra die gevonden zijn zullen wortels en enkelenieuwe bladparen ontstaan. Nieuwe lange uitlopers zoeken vervolgens weer verder om zo alle geschikte plaatsen aan een bestee oever in te nemen.

Verzorging:

Hoya macgillivrayi is geen moeilijke plant om te houden. Reeds als jonge plant van nog geen jaar na het stekken kan hij al een bloentros voortbrengen. Hij vraagt een lichte warme standplaats, alleen geen felle zon. Veel vocht is belangrijk. Vooral tijdens het knoppen vormen mag de luchtvochtigheid niet te laag zijn. Droge lucht en te weinig licht is meestal de oorzaak als de knoppen voortijdig afvallen. Veel nevelen is een must. De grond moet zeer luchtig en humusrijk zijn, beter iets te droog dan te nat. Een minimum temperatuur van 18° C. in de winter en rond de 22°C. in de zomer is voldoende. De plant zal als hij zich thuis voelt dan flink groeien en de takken moeten regelmatig rondgeleid worden. Zorg bij het opbinden er altijd voor dat de groeipunt weer omhoog gericht wordt anders staakt de groei.

Eenmaal een enkel jaar oud zal de plant regelmatig, tot drie keer per jaar per bloeisteel, bloemen voortbrengen die de huiskamer of de epifytenkas een bijzondere aanblik geven. *Hoya macgillivrayi* is nu eenmaal een exotisch buitenbeentje, dat zult u met ons eens zijn.

ANDERE EPIFYTEN

EPIPHYLLUM CHRYSOCARDIUM Alex.

In onze reeks epifyten uit andere plantenfamilies nu een artikel over een bladcactus die beter bekend staat onder de naam: Marniera chrysocardium (Alex.) Backbg.

De naam van deze in de vijftiger jaren ontdekte plant betekent letterlijk 'Epiphyllum met goudgeel hart'. Epiphyllum staat voor 'bloemen aan blad'. Het blad waarover sprake is (ook bij het nederlandse woord 'bladcactus') is in feite echter een stengel die door de groeiomstandigheden weer een bladachtig uiterlijk heeft gekregen.

Epiphyllum chrysocardium werd door de bekende plantenzieker Tom Mac-Dougall gevonden in de staat Chiapas in Mexico en in 1956 in het Amerikaanse cactustijdschrift door Alexander beschreven. Door Backeberg werd de plant enkele jaren later omgedoopt in Marniera chrysocardium omdat de plant als enige van de bekende Epiphyllums een bedoornde vrucht heeft. Later zijn nog enkele Epiphyllum soorten gevonden die ook iets bedoornde vruchten hebben zodat het onderscheid moeilijk meer te maken is. De plant heet tegenwoordig dus weer Epiphyllum chrysocardium. Doordat Backeberg veel invloed had en nog heeft, staat de plant bij de meeste verzamelaars nog steeds onder de naam Marniera.

Zoals gezegd komt de plant uit de staat Chiapas, waar ze voorkomt in het regenwoud, tesamen met Orchideeën en Bromelia's meestal hangend aan boomtakken of groeiend in vertakkingen van deze bomen. Het zijn dus echte epifyten. Vaak leven ze samen met mieren of termieten en in tegenstelling tot de meeste Orchideeën en Bromelia's hebben ze een zeer uitgebreid wortelstelsel om zoveel mogelijk water en voedsel op te nemen.

Epiphyllum chrysocardium is een zeer sierlijke plant, met 'bladeren' tot wel 30 cm breed en geheel ingesneden tot aan de middenrib toe. Ze kunnen tot een meter lang worden, meestal blijven ze korter maar vertakken ze zich van onder uit de stengel. De bladeren hebben dan ook vaak meer weg van een grote varen dan van een cactus. De bloeitijd is meestal Augustus tot November. De bloembuis is tot 32 cm lang en zeer slank. Boven aan verveidt de bloem zich tot een doorsnee van 15 - 20 cm. Meestal blijven de bloemen enkele dagen open, overdag gaan ze vaak weer dicht om 's avonds weer in volle glorie hun bloemkleur te tonen. Deze is wit met een goudgeel hart. Ze ruiken zeer sterk voornamelijk bedoeld om de grote nachtvlinders te lokken, die voor de bestuiving nodig zijn. De vruchten zijn eerst groen maar worden later rood en schijnen heerlijk te smaken.

Cultuur:

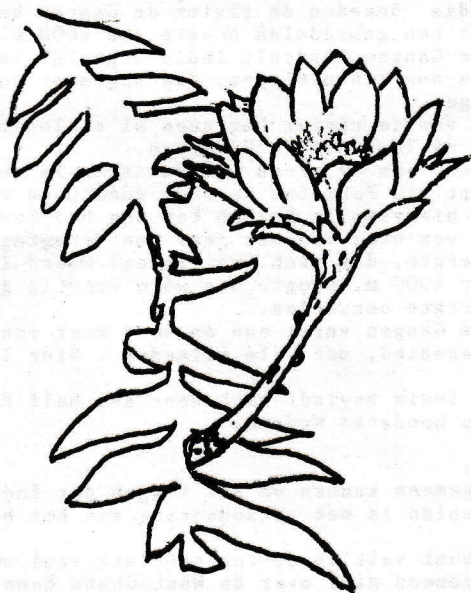
De cultuur van deze plant is niet moeilijk, als we maar om twee dingen denken. Allereerst moet de grond goed doorlatend zijn, het water moet snel afgevoerd kunnen worden. Wij zetten de planten in grove brokken turfmoel, plastic snippers, perlite en ietwat sphagnum. De bladeren willen graag enkele keren per dag, zeker bij warm weer beneveld worden. Ze houden van hoge luchtvochtigheid. Regelmatig bemesten, zo om de zes weken met dezelfde meststoffen die we de Hoya's geven.

Zoals alle regenwoudplanten hebben ze een hekel aan felle zon. Ze verlangen zelfs vrij veel schaduw. Een minimumtemperatuur in de winter van 18°C. is nodig om de plant in goede conditie te houden.

Na enkele jaren kunnen de planten tot een bloeibare grootte zijn uitgegroeid. In Europa bloeien de planten niet erg rijk, een enkele bloem op deze toch al zo decoratieve plant is al een lust voor het oog.

Bij ons in de kassen staan ze in plastic pot maar in een epifytenmand groeien ze eigenlijk nog mooier uit. Ook in de huiskamer laten de planten zich goed houden. Ze zullen echter wat minder snel groeien en in het geheel kleiner blijven.

Al met al een mooie epifyt die het waard is om wat meer gekweekt te worden.

naar Backeberg (1959)

INDIA

INDIA'S ASCLEPIADACEEN FLORA

Het immens grote land India herbergt een zeer groot aantal planten uit de familie der zijdeplantachtigen. India is te beschouwen als een soort overgangsgebied. Van de ene kant bereiken de succulente Asclepiadaceae hier hun meest oostelijk verspreidingsgebied, terwijl hier ook het gebied begint wat zich verder naar het oosten uitstrekt met de epifytische en tropische soorten zoals de Hoya's en Dischidia's.

Het land is een werelddeel op zich zelf, van Zuid naar Noord heeft het een lengte van ruim 2000 km, terwijl de grootste breedte ruim 1500 km is. De bevolking telt ruim 800 miljoen zielen.

Door de grootte van het land heeft het vele klimaten, woestijngebieden, tropisch oerwoud, hooggebergte en moerasgebieden.

Aan de hand van het kaartje kunnen we de belangrijkste gebieden nagaan.

De westkust, met de grote stad Bombay is een laagland gebied. Het is echter nergens erg breed want tamelijk vlug achter de kust loopt een gebergte rug tot 1000 m. hoogte. Deze rug, de West-Ghats is voor een deel nog bedekt met tropisch oerwoud.

Achter deze rug begint de centrale hoogvlakte, die het grootste deel van India beneden de rivier de Ganges beslaat. Deze hoogvlakte heeft een gemiddelde hoogte van 1000 m.

De rivier de Ganges verdeelt India eigenlijk in tweeën, de West-Ghats hebben nog een uitloper, die begrenst wordt in het noorden door de Ganges.

Ten noorden van de rivier beginnen al uitlopers van het hooggebergte, die uitlopen in de Himalaya.

In het westen, aan de grens met Pakistan is een woestijngebied, dat doorloopt via Pakistan naar de woestijnen van Iran.

Ten noorden hiervan, in Punjab tot aan het hooggebergte, bevindt zich tijdens een deel van het jaar een droogtegebied.

Het hooggebergte, dat zich over geheel Noord-India uitstrekt is tot ongeveer 4000 m. hoogte een warm vochtig gebied met uitgestrekte gebergte oerwouden.

De rivier de Ganges vormt aan de oost kant van India een uitgestrekt deltagebied, met vele eilanden. Hier ligt ook de stad Calcutta.

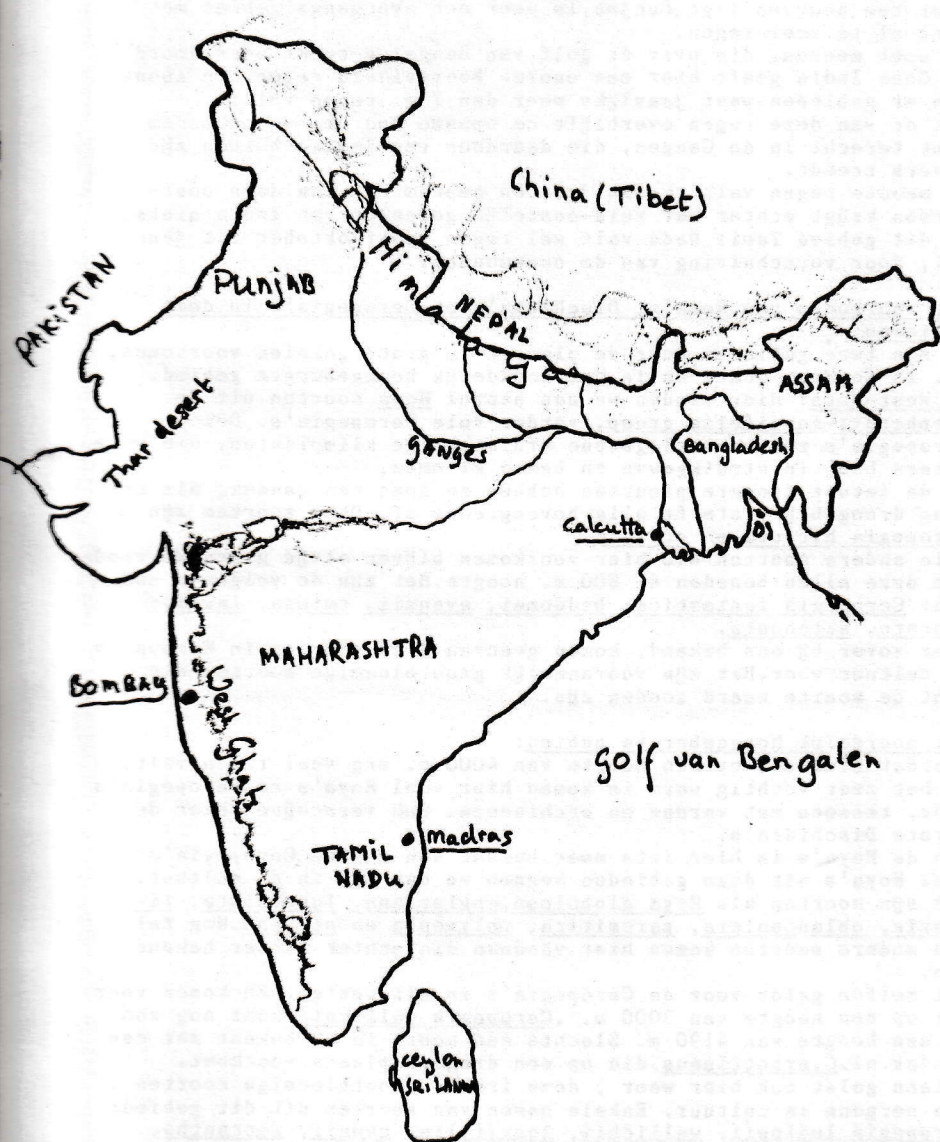
In zuidelijk India bevindt zich weer een half droog gebied Tamil-Nadu met als hoofdstad Madras.

Het klimaat:

Over het algemeen kunnen we wel zeggen dat India een warm tot zeer warm gebied is met uitzondering van het hooggebergte in het noorden.

Aan de westkust valt in de regentijd erg veel water. De regen komt over het algemeen niet over de West-Ghats heen zodat zich hier een tropisch oerwoud heeft weten te ontwikkelen.

De centrale hoogvlakte, gelegen achter de West-Ghats ontvangt hierdoor veel minder regen en is afhankelijk van een andere regentijd.

De West-Ghats houden ook de regen tegen bij de grens van Pakistan. Hier is het woestijn gebied de Thar Desert. Hier ten noorden ligt Punjab, is weer een overgangs gebied met niet al te veel regen.

De oost moeson, die over de golf van Bengalen trekt naar Noord en Oost India geeft hier een enorme hoeveelheid regen. In Assam zijn er gebieden waar jaarlijks meer dan 7 m. regen valt. Wat er van deze regen overblijft na opname door bomen en bodem komt terecht in de Ganges, die daardoor regelmatig buiten zijn oevers treedt.

De meeste regen valt tussen juni en september. Van deze oost-moeson krijgt echter het zuid-oostelijk gedeelte van India niets. In dit gebied Tamil Nadu valt wel regen vanaf oktober tot januari, door verschuiving van de oostmoeson.

Het voorkomen van Hoya's, Dischidia's en Ceropegia's in deze gebieden:

Er zijn twee gebieden waar de planten in grote getalen voorkomen, nl. in de West-Ghats en in het noordelijk hooggebergte gebied.

De West-Gats: Hier vinden we een aantal Hoya soorten uit de shepherdii-longifolia groep, verder vele Ceropegia's. Deze Ceropegia's zijn meestal gewone kruidachtige klimplanten, die vele meters hoog in struikgewas en bomen klimmen.

Op de ietwat drogere plaatsen hebben ze soms een caudex, als het lang droog blijft sterft alles bovengronds af. Deze soorten zijn Ceropegia hirsuta en oculata.

Alle andere soorten die hier voorkomen blijven altijd groen. We vinden deze allen beneden de 800 m. hoogte. Het zijn de volgende soorten: Ceropegia fantastica, beddomei, evansii, omissa, lawii, odorata, attenuata.

Voor zover bij ons bekend, komen geen van deze soorten in Europa in de cultuur voor. Het zijn voornamelijk grootbloemige soorten die echt de moeite waard zouden zijn.

Het noordelijk hooggebergte gebied:

Doordat hier tot op een hoogte van 4000 m. erg veel regen valt, en het zeer vochtig warm is komen hier veel Hoya's en Ceropegia's voor, tesamen met varen en orchideeën. Ook verschijnen hier de eerste Dischidia's.

Van de Hoya's is hier iets meer bekend dan van de Ceropegia's. Veel Hoya's uit deze gebieden kennen we dan ook in de cultuur. Het zijn soorten als Hoya globulosa, engleriana, lanceolata, linearis, oblanceolata, parasitica, polyneura en serpens. Nog tal van andere soorten komen hier vandaan die echter minder bekend zijn.

Dit zelfde geldt voor de Ceropegia's in dit gebied. Ze komen voor tot op een hoogte van 3000 m. Ceropegia wallichii komt nog voor op een hoogte van 4190 m. Slechts een soort is er bekend met een caudex nl. C. arnottianus die op een drogere plaats voorkomt. Helaas geldt ook hier weer, deze fraaie grootbloemige soorten zijn nergens in cultuur. Enkele namen van soorten uit dit gebied: Ceropegia ludlowii, wallichii, longifolia, ugentii, macrantha, hookerii, meleagris, doriei, kachinensis, salicifolia, arnottianus, en lucida.

Punjab:

In dit gedurende de zomer droge gebied komen een aantal echte succulente planten voor. Voor ons van belang is de bekende Ceropegia bulbosa, een plant met een caudex en kleine op C. woodii lijkende bloemen. Verder komen er een aantal Brachystelma's voor en enkele Caralluma's naast andere interessante succulenten als Euphorbia's.

Tamil Nadu:

Dit gebied is wat beter bekend door de onderzoeken van de universiteit van Madras. Hier valt alleen regen gedurende de maanden Oktober tot Januari. In de maanden Mei tot Augustus is het hier verder erg droog, vooral op de ietwat hogere heuvels. Deze heuvels zijn overdekt met een Acacia-woud, waarin vele succulente planten voorkomen. Genoemd mogen worden Euphorbia lactea, neriifolia, nivulia, antiquorum, verschillende Kalanchoe soorten, vele Brachystelma's en Caralluma's.

Hoya's komen in dit gebied niet voor maar wel veel Ceropegia's. Het zijn vrijwel allen succulente soorten met een caudex of een wortelstok. In de droge tijd sterven alle bovengrondse delen af of zoals Ceropegia juncea hebbenze succulente overblijvende stengels. Andere bekende soorten zijn Ceropegia elegans en bulbosa. De meeste soorten kennen we in Europa nog niet zoals Ceropegia candelabrum, intermedia, decaisneana, barnesii, ciliata, thwaitesii, fimbriifera en spiralis.

In een vervolg op dit artikel in het volgende nummer gaan we op de diverse indische soorten apart in.

ceropegia juncea

ceropegia elegans

From Maund's THE BOTANIST, Tab. 178, as Cyrtoceras floribundum.

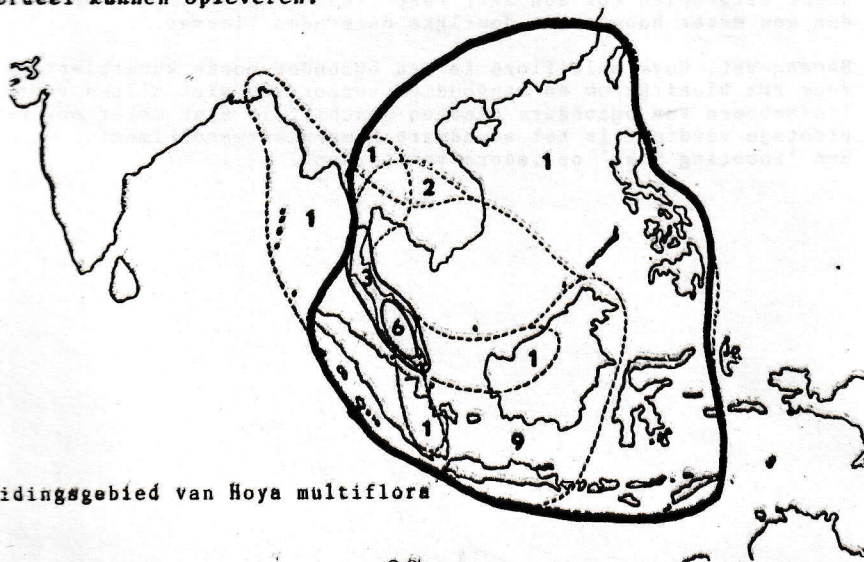
HOYA OF CENTROSTEMMA

HOYA MULTIFLORA Blume

Sinds een jaar of vijf verschijnt af en toe in de kamerplantenhandel, op markten en in bloemenwinkels een opmerkelijke Hoya. Deze Hoya wijkt sterk af van alle andere verhandelde soorten door zijn bloei maar vooral ook door zijn groeiwijze. De plant werd voor het eerst onder de naam *Hoya multiflora* beschreven door Carl Ludwig Blume in de catalogus van de Hortus Buitenzorg in 1823. Omdat de plant geheel anders was dan alle toen bekende Hoya's besloot Joseph Decaisne vijftien jaar later de naam van de plant om te dopen tot een nieuwe geslachtsnaam *Centrostemma* en de zelfde soort naam *multiflora*.

In de jaren hierna werden nog meer nauw verwante soorten ontdekt en beschreven. Door een andere botanicus werd zelfs nog een nieuwe geslachtsnaam ingevoerd: *Cyrtoceras* welke naam al snel weer als synoniem werd beschouwd maar niet verdween.

De soorten die beschreven zijn: *Centrostemma multiflorum* Bl., *Centrostemma lindleyanum* Decne., *Centrostemma (Cyrtoceras) laurifolium* Bl., *Cyrtoceras reflexum* Benn., *Cyrtoceras floribundum* Maund. en nog enkele anderen. Al deze soorten zijn zeer nauw verwant, zozeer dat we ze eigenlijk samen tot één echt soort kunnen rekenen. Wel is dit soort sterk variabel met tal van standplaatsvariëteiten. De variabiliteit is te verklaren als we kijken naar het enorme verspreidingsgebied: Zuid China, Indo-China, Thailand, heel Indonesië en de Philippijnen. Als we er van uitgaan dat al deze planten inderdaad één variabel soort vormen valt meteen een reden weg om ze als apartegroep (hier: geslacht) te beschouwen. De bloembouw is zo nauw aan die van de andere Hoya's verwant dat ook hierom afscheiding niet echt nodig is. Ook de groeiwijze treffen we bij andere Hoya's aan. Maar ja, de ene taxonoom legt zijn grenzen nu eenmaal anders dan de andere. Op dit moment zouden wij ons willen aansluiten bij de mening van Rintz dat deze planten gewoon onder het geslacht *Hoya* horen zoals Blume dat oorspronkelijk ook meende. Misschien dat verdere studie en nieuwe afwijkende vormen uit het wild te zijner tijd een definitief oordeel kunnen opleveren.

verspreidingsgebied van *Hoya multiflora*

Nu de plant zelf:

Hoya multiflora komt voor in vochtige laagland bossen, epifytisch groeiend in boomholtes en mogelijk ook op rotsen. Als een van de weinige soorten heeft hij geen klimmende ranken, maar groeit de plant als een kleine struik met stijf opgaande takken. Aan deze takken zitten meestal paarsgewijs de bladeren. Soms zitten de bladeren afwisselend of met drie kransgewijs bijeen. Ze zijn vrij groot tot 15 cm lang, dun, elliptisch tot langwerpig. Het blad loopt tot een punt uit. Het bladoppervlak is glad, groen en soms van lichte zilverwitte vlekken voorzien.

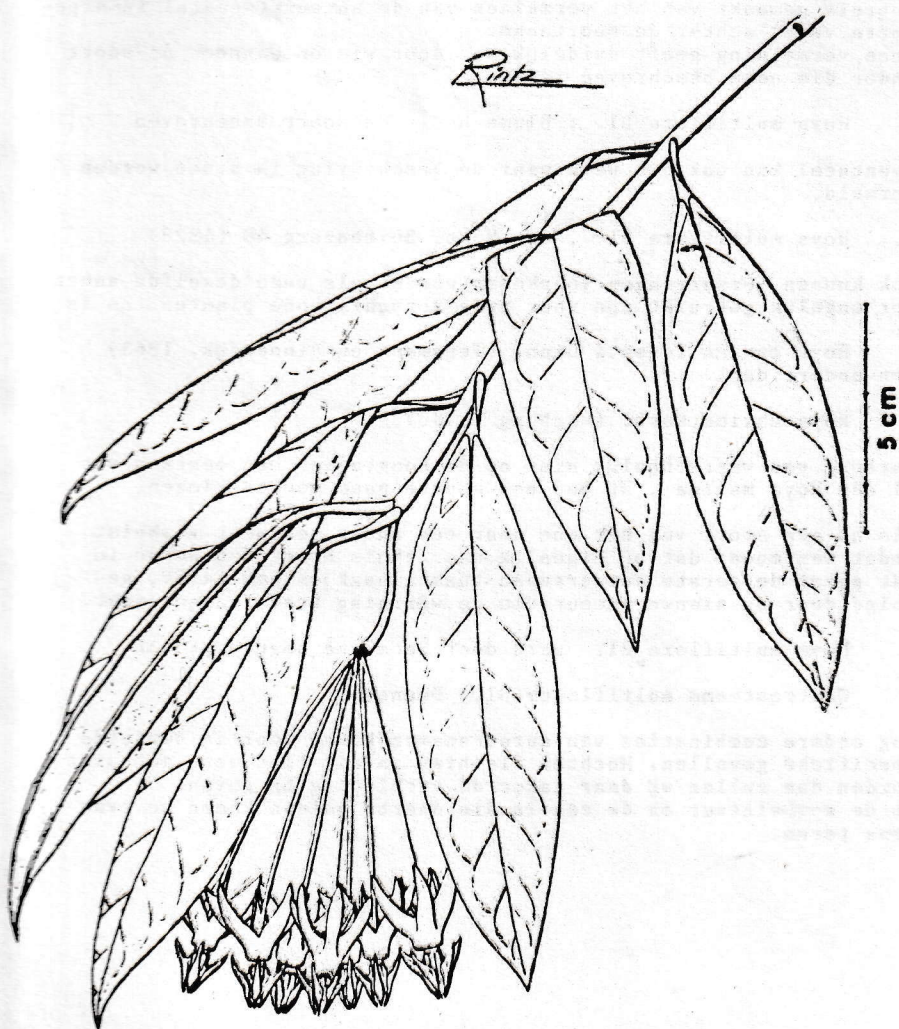
De bloemen verschijnen in grote trossen aan korte tot vrij lange bloeistelen die uit een bladoksels groeien. Het aantal bloemen per tros bedraagt 10-40 stuks soms zelfs meer. De naam *multiflora* betekent veel bloemig. Bij ons bereikte een twintig cm hoge plant het aantal van bijna 250 bloemen op een tros.

De bloemen kenmerken zich door de corollaslippen die zeer sterk teruggebogen zijn. Deze zijn creme-wit tot geel-oranje van kleur. Ook de er boven liggende coronaslippen zijn teruggebogen. Deze zijn creme tot zuiver wit. Tussen de coronaslippen kleuren de helmknoppen purper tot blauwzwart. Deze bloemvorm heeft de plant in Amerika de fancy naam opgeleverd: 'Shooting Star'.

In Nederland zijn twee belangrijke vormen in cultuur aanwezig. Een vorm met grote groene bladeren en een vorm met iets kleinere gestippelde bladeren en iets kleinere bloemen. Beide zijn prima groeiers en bloeiers. Ze vormen binnen een jaar na stek al een mooie plant die goed bloeit. Bijna continu kan op ieder bladpaar een bloeisteel met bloemen staan.

De plant vraagt een lichte standplaats maar geen felle zon. In de winter kan lichtgebrek nog wel eens de oorzaak van knopval zijn. De pot waarin hij staat moet royaal zijn en gevuld met een luchtig mengsel. Ook op hydro-cultuur zijn prima resultaten te bereiken. De plant moet redelijk veel water hebben en regelmatig een goede kamerplantenmest. Vooral bij grote rijk bloeiende planten is dat laatste een must anders kleuren de bladeren snel geel en gaat de bloei achteruit. Uiteindelijk kan de plant zelfs in de kamer uitgroeien tot een zeer respectabele kamerstruik van meer dan een meter hoogte met jaarlijks duizenden bloemen.

Samengevat: *Hoya multiflora* is een bijzonder goede kamerplant die door zijn bloeirijkdom en eenvoudige verzorging niet alleen voor liefhebbers van bijzondere planten geschikt is maar zeker ook een plaatsje verdient in het standaard kamerplantensortiment. Een 'Shooting Star' op iedere vensterbank!

Hoya multiflora
tekening: R.Rintz
in Malayan Nature Journal

NAMEN

AUTEURSNAMEN

Om een naam van een soort nauwkeurig aan te duiden wordt vaak gebruik gemaakt van het vermelden van de auteur (meestal in afgekorte vorm) achter de soortnaam. Deze vermelding geeft duidelijk aan door wie en wanneer de soort onder die naam beschreven is.

Hoya multiflora Bl. : Blume heeft de soort beschreven

Eventueel kan ook het werk waar de beschrijving in staat worden vermeld.

Hoya multiflora Bl. , Cat.Hort. Buitenzorg 49 (1823)

Ook kunnen verwarringen voorkomen worden als twee dezelfde namen per ongeluk gebruikt zijn voor twee verschillende planten. Zo is

Hoya maxima Teijsm. & Binn. (Teijsmann en Binnendijk, 1863) een andere dan

Hoya maxima Warb. (Warburg , 1907)

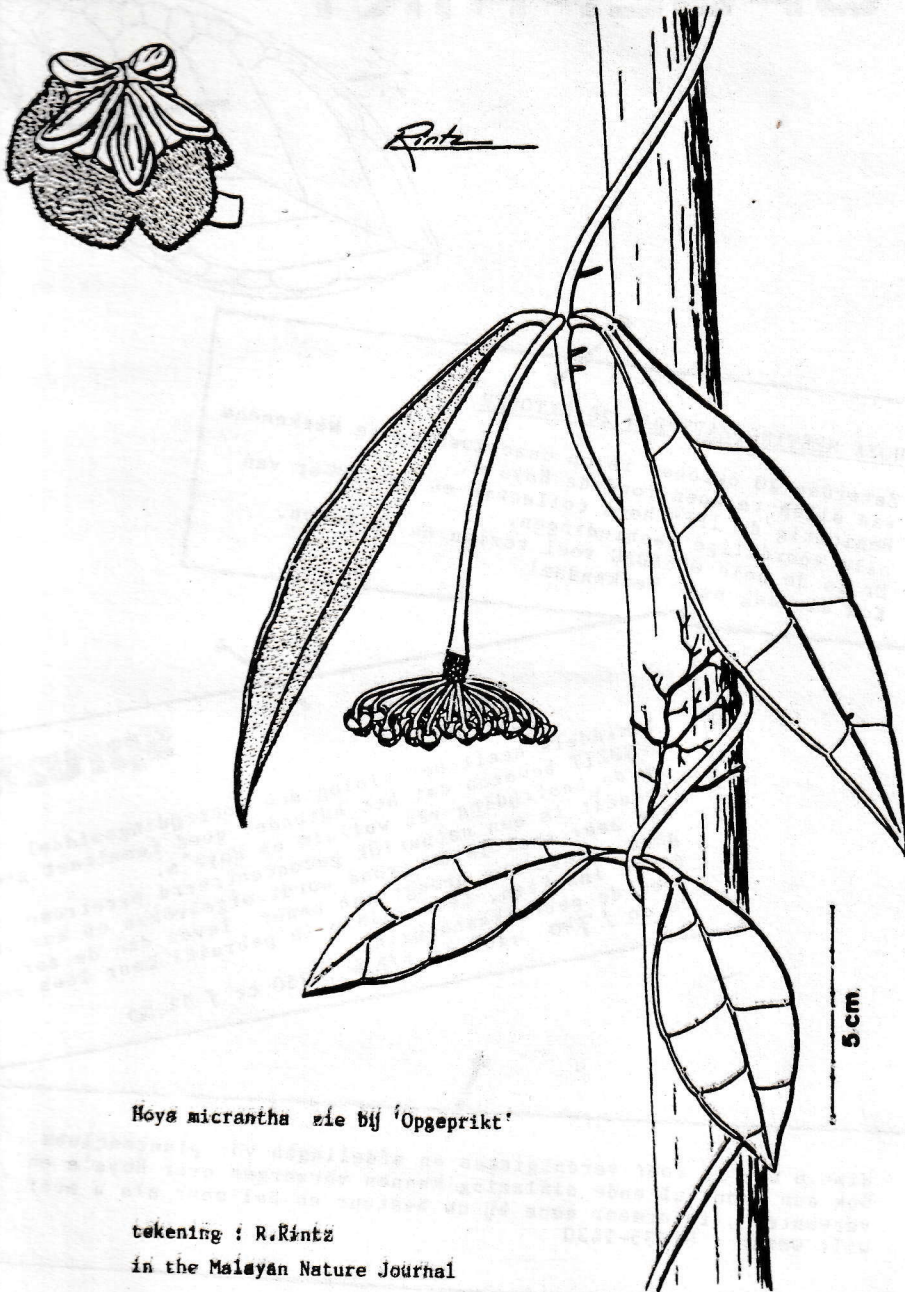
Warburg was waarschijnlijk niet op de hoogte van het bestaan van al een *Hoya maxima* . Hij had een andere naam moeten kiezen.

Als nu een soort van het ene naar een ander geslacht verhuist omdat men meent dat hij eigenlijk daar thuis hoort dan wordt in dat geval de eerste auteursnaam tussen haakjes geplaatst, gevolgd door de nieuwe auteur die de wijziging heeft aangebracht.

Hoya multiflora Bl. werd door Decaisne omgedoopt tot

Centrostemma multiflorum(Bl.) Decne.

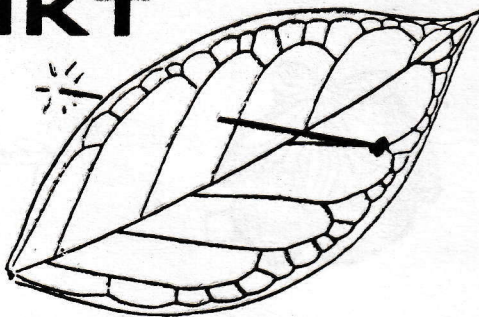
Nog andere combinaties van auteursnamen komen voor in bepaalde specifieke gevallen. Mochten die hier in dit blad eens gebruikt worden dan zullen wij daar zeker de verklaring bij geven. Op de nomenclatuur en de regels die daarbij gelden komen we eveneens terug.

Hoya micrantha var. 'Opgeprikt'

tekening : R. Rintz
in the Malayan Nature Journal

OPGEPRIKT

HOYA MEETING: ZATERDAG 20 OKTOBER

Zaterdag 20 oktober is op onze kwekerij te Werkendam van alles te doen rond de Hoya's.
Bezichtig de IPPS hoya collectie en profiteer van alle voordelige aanbiedingen.
Er is de hele OPENDAG veel te zien en te horen.
Kom die dag naar Werkendam!

Spruzit®

Inmiddels heeft het biologisch bestrijdingsmiddel SPRUZIT bewezen dat het bijzonder goed resultaat geeft in de bestrijding van wolluis op Hoya's.
Spruzit is een natuurlijk geconcentreerd pyrethrumextract dat zeer snel in de grond wordt afgebroken en dus vrijwel geen schade toe brengt aan ander leven dan de zui- gende insecten. Zeer zuinig in gebruik! maar lees wel goed de gebruiksaanwijzing.
20 cc f 7,40 , 100 cc f 17,50 , 250 cc f 32,50

Wist u dat wij voor verenigingen en afdelingen van plantencclubs ook een avondvullende dialoog kunnen verzorgen over Hoya's en verwanten, informeer eens bij uw bestuur en bel maar als u meer wilt weten: 01835-1430

nieuwe soorten aangeboden

Nu leverbaar enkele gewortelde stekken van een nieuwe Hoya van
Papoea Nieuw-Guinea : Hoya PNG 6. Hij heeft grote trossen creme-
gele bloemen en brede mooi generfde bladeren f 10,-

Binnen enkele weken zijn de eerste stekken beworteld van
een Hoya die misschien de echte *H. micrantha* volgens Rintz
zou moeten zijn. Deze Hoya IPPS 274 lijkt op een zeer grote
Hoya lacunosa maar de bloemen moeten bewijzen of dit dan wel
de echte *micrantha* is waar we al zo lang naar zoeken. f 10,-

Nu ook leverbaar de fraaie *Dischidia pectenoides*. Deze rood
bloeiende kleine plant heeft net als *Dischidia rafflesiana*
naast de gewone bladeren holle wateropslag bladeren.
Deze zijn dik en stomp van vorm en gerimpelt van oppervlak.
De plant groeit veel compacter dan de *D. rafflesiana* en bloeit
veel rijker. Vaak zet de plant spontaan zaad in twee typische
smalle boonachtige peulen. Nog zeer beperkt leverbaar f 20,-

bycobact, natuurlijk

Een nieuwe vloeibare organische meststof
Is een ideale mest voor al uw epifyten.
Bycobact is een zuiver natuurlijk houtextract
dat vele sporenelementen bevat. Ook gemengd met
Aglucon vloeibare mest is het de beste combinatie
voor een goede groei en bloei.
Bycobact is in zeer geconcentreerde oplossing
verkrijgbaar à 24,75 pers. fles en is goed voor
meer dan 100 liter mestvloeistof.